

УДК 336.71

Корженко К.А.

*аспірант кафедри банківської справи
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана*

ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА СТІЙКІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

У статті виявлено та досліджено різні підходи до виокремлення основних груп факторів, що впливають на стійкість банків. Запропонована власна класифікація факторів, що більш повно враховує вплив як мікро-, так і макросередовища на функціонування банківських установ. Особливу увагу приділяється глобалізаційним чинникам та їхньому впливу на стійкість банків.

Ключові слова: стійкість банку, фактори формування стійкості, ендогенні фактори, екзогенні фактори, глобалізаційні фактори.

Корженко Е.А. ПОДХОДЫ К КЛАССИФИКАЦИИ ФАКТОРОВ, КОТОРЫЕ ВЛИЯЮТ НА УСТОЙЧИВОСТЬ БАНКОВСКОГО УЧРЕЖДЕНИЯ

В статье выявлены и исследованы различные подходы к выделению основных групп факторов, влияющих на устойчивость банков. Предложена собственная классификация факторов, которая наиболее полно учитывает влияние как микро-, так и макросреды на функционирование банковских учреждений. Отдельное внимание уделяется глобализационным факторам и их влиянию на устойчивость банков.

Ключевые слова: устойчивость банка, факторы формирования устойчивости, эндогенные факторы, экзогенные факторы, глобализационные факторы.

Korzenko K.A. APPROACHES TO THE CLASSIFICATION OF FACTORS THAT AFFECT THE SUSTAINABILITY OF THE BANKING INSTITUTIONS

The article reviews different approaches to the allocation of major groups of factors affecting the sustainability of banks. The author proposes her own classification of the factors that best takes into account the impact of both the micro and macro environment on the functioning of the banking institutions. Special attention is paid to the globalization factors and their influence on the sustainability of banks.

Keywords: sustainability of the bank, factors of sustainability, endogenous factors, exogenous factors, globalization factors.

Постановка проблеми. Сфера діяльності банківських установ – напручена ризикована, а іноді – вкрай непередбачувана. Функціонування банків залежить від багатьох факторів, які так чи інакше визначають та впливають не лише на прибутковість установи, а і на стратегію та тактику його боротьби у конкурентному середовищі. Різні фактори по-різному відображаються на діяльності банківських установ, мають різний вплив на їх стійкість та конкурентоспроможність на ринку, особливо гостро це проявляється в умовах економічної нестабільності чи загостренні фінансових криз. Один і той самий фактор може одночасно збільшити прибуток банку і, при цьому, наразити його на великі ризики в майбутньому, що можуть призвести до зниження прибутковості чи значно послабити його позиції серед конкурентів.

У кризових умовах вплив різноманітних факторів відчувається банками вкрай гостро: одне невирішене рішення менеджменту банку чи необережне ставлення до власної репутації можуть коштувати для установи занадто дорого і призвести до непоправних наслідків, у тому числі до повної ліквідації установи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В економічній літературі проблемі забезпечення стійкості банківських установ присвячено немало наукових досліджень та фахових досліджень. Визначення та аналіз основних факторів, що впливають на стійкість банків, були здійснені та описані у працях такими вітчизняними та іноземними науковцями, як О. Барановський [1], М. Бобрик [2], Л. Ганцева [3], О. Іващук [5], О. Касютін [6], В. Коваленко [7], К. Мстоян [8], В. Новікова [9], Є. Тарханова [10], Г. Фетисов [11], Н. Шелудько [12] та ін.

Невирішені частини проблеми. Частіше за все науковці у своїх класифікаціях звертають увагу на фактори, що впливають саме на фінансову стійкість банку, іноді забуваючи і про інші види стійкості та їх важливість для забезпечення ефективного функціо-

нування банківської установи. Тому впевнено можна сказати, що в літературі вивчення факторів, які формують загальну стійкість комерційного банку, на даний час недостатньо систематизоване, що, у свою чергу, негативно відображається на процесі управління та оцінки стійкості банківської установи.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати дослідження, яке полягає в узагальненні виявлених в економічній літературі підходів до класифікації основних груп факторів, що впливають на стійкість банку та запропонованні більш повної та детальної їх класифікації, виходячи із сучасних тенденцій у діяльності банківських установ.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні банки є одними із найбільш активних суб'єктів економічних відносин в фінансовому середовищі як на мікро-, так і на макrorівні. З урахуванням сучасних тенденцій розвитку фінансового ринку та поширення глобалізаційних процесів, а відтак появою нових ризиків та можливостей банки, як ніхто інший, мають швидко пристосовуватись до нових реалій та змінювати свої тактики та стратегії не тільки для виживання в конкурентному середовищі, а і завоювання нових позицій та освоєння нових сфер діяльності. Усе це призводить до необхідності більш влучно враховувати можливі загрози та більш ефективно використовувати наявні переваги, а отже – враховувати якомога більше факторів, що можуть вплинути на стійкість банківської установи на ринку, а значить – на перспективи його подальшого ефективного та прибуткового функціонування. Ця необхідність вимагає вдосконалення банківського менеджменту, охоплення ним усе більших сфер впливу та діагностування як внутрішнього, так і зовнішнього середовища.

Під фактором (від лат. factor – робить, що виробляє) зазвичай розуміється причина, рушійна сила будь-якого процесу, явища, що визначає його характер або окремі його риси [11, с. 20].

Частіше за все в наукових працях вітчизняних та іноземних вчених зустрічається класифікація факторів формування надійності чи фінансової стійкості банку. Маємо зауважити, що, враховуючи той факт, що фінансова стійкість є складовою загальної стійкості банку, вважаємо доцільним у рамках нашого дослідження розглянути ці класифікації науковців і зробити відповідні висновки та узагальнення.

Перш за все, варто зазначити, що на даний час досі не вироблені чіткі критерії чи ознаки, за якими варто ранжувати різні фактори чи якість їх розмежовувати, – кожен дослідник при аналізі та класифікації факторів впливу на стійкість банку керується власною суб'єктивною точкою зору, власними міркуваннями та власною метою їх виокремлення, а від так – іноді по-різному трактують їх вплив на діяльність банку.

В економічній літературі найчастіше фактори стійкості банківської установи поділяють на дві групи: зовнішні або екзогенні (пов'язані із економічною, соціальною та політичною ситуацією в країні – макrorівень) та внутрішні або ендогенні (пов'язані з власною діяльністю банку – мікрорівень).

Наприклад, науковець О. Касютін у складі зовнішніх факторів виділяє такі: економіка, законодавча база, конкуренція, технологія і автоматизація, політичні тенденції, ринкова стратегія, зовнішня інфраструктура [6, с. 76]. До внутрішніх чинників, у свою чергу, відносить: організаційні, економічні, технологічні. При цьому важливим аспектом у характеристиці стійкості банку виділяє якість його менеджменту, що, на думку вченого, включає в себе: управління відносинами, пов'язаними зі стратегічним і тактичним плануванням, аналізом, регулюванням, контролем діяльності кредитної організації. На наш погляд, класифікація О. Касютіна є занадто узагальненою та поверховою.

На відміну від О. Касютіна, науковець К. Мстоян більш ґрунтовно підійшов до класифікації і в складі зовнішніх факторів виокремив окремі групи, до яких відніс: економічні, фінансові, політичні, соціальні та форс-мажорні фактори з виділенням основних чинників в кожній з цих груп. Окрему увагу слід звернути на те, що науковець розмежував соціальні і політичні фактори, – найчастіше в літературі ці фактори об'єднують в одну групу. Крім того, в запропонованій класифікації конкретизовано характер форс-мажорних факторів, як непередбачені та неподоланні обставини, що спричинені природними явищами [8].

Принципово новий підхід науковець продемонстрував і до класифікації ендогенних факторів, він поділяє їх на три групи: якість фінансового менеджменту; якість організаційного менеджменту та якість маркетингу в банку [8].

Свою класифікацію факторів впливу на стійкість банку має і М. Бобрик [2, с. 17]. Серед зовнішніх факторів автор виділила: макроекономічні фактори; попит і пропозиція, ступінь розвиненості грошового ринку; стан грошового обігу; розвиток конкурентного середовища; стан банківської системи та економіки банків-партнерів; законодавче та нормативне забезпечення; стан зовнішньої банківської інфраструктури; довіру до банків. Серед внутрішніх факторів, що впливають на фінансову стійкість кредитних організацій, М. Бобрик виокремила такі: вибір стратегії; забезпечення банком поліпшення кількісних і якісних показників діяльності, ліквідність, протидія ризикам, економія на витратах, маркетинг і якість управління, застосування сучасних банківських технологій, якість менеджменту, ефективність внутрішнього контролю. На наш погляд, дана класифікація є не зовсім вдалою, оскільки є недостатньо згрупованою та структурованою, що заважає більш системно проаналізувати вплив кожного із зазначених факторів, а головне – ускладнює вибір менеджментом банку необхідної і найбільш вдалої стратегії функціонування для подолання негативних наслідків дії цих факторів.

Науковець О. Іващук виділяє вже три групи факторів формування стійкості: зовнішні, чинники стану світових економічних процесів, чинники діяльності окремого банку [5, с. 286]. У своїй класифікації автор підкреслює суттєвий вплив зовнішнього середовища. Зовнішні чинники О. Іващук пропонує розглядати за двома напрямками: фінансово-економічний (рівень інфляції у країні, податкове навантаження, грошово-кредитна політика, стан грошового ринку, стан економіки держави та стан світової економіки); соціально-правовий (законодавство, система банківського регулювання і нагляду, соціальна і політична стабільність у країні) [5, с. 286]. Досить незвичним, на наш погляд, є виокремлення в окрему групу поряд з зовнішніми факторами чинників стану світових економічних процесів. У цій групі автор зосереджує свою увагу на світовій фінансовій кризі та її наслідках.

Що стосується внутрішніх чинників, то з науковцем важко не погодитися в тому, що становище банку можна вважати стійким, коли банк володіє стійким капіталом, має ліквідний баланс, є платоспроможним і задовольняє вимоги щодо якості його капіталу [5, с. 287].

На три групи фактори формування стійкості класифікує і Л. Ганцева [3, с. 10]:

1) загальнодержавні фактори: політичні, економічні, соціальні чинники, а також стан фінансового ринку;

2) чинники, що впливають на стійкість банківської системи: особливості діяльності Центрального банку (грошово-кредитна політика, організація валютного контролю тощо), кількість функціонуючих банків, число зайнятих у них працівників, розширення сфери діяльності, поява нових функцій, зміни в технології банківських операцій, моніторинг ринку;

3) внутрішні чинники: кваліфікація кадрів, стратегія розвитку банку, достатність капіталу, рівень ліквідності, рівень прибутковості, якість активів, рівень менеджменту, рівень технічної оснащеності.

Аналізуючи дану класифікацію, варто відзначити, що, з нашої точки зору, відбувається дещо зміщення кордонів між зазначеними групами факторів та їх дублювання, оскільки чинники, що впливають на стійкість банківської системи, в повній мірі можуть бути включені до загальнодержавних факторів. Їх розмежування тільки ускладнює розуміння цих факторів як окремих складових та визначення їх впливу на функціонування банківських установ.

Науковець В. Коваленко зосереджує свою увагу на фінансовій стійкості та факторах впливу саме на фінансову стійкість банків. Автор вважає, що серед чинників впливу на фінансову стійкість банку варто виокремлювати такі: висока ризикованість кредитування; залежність банківської системи від фінансового стану позичальників; високі ризики, пов'язані із фондовим ринком і динамікою цін на окремих сегментах фінансового ринку; рівень капіталізації банківської системи та низька якість ресурсів; залежність банківської системи від політичної ситуації, проблеми рефінансування банків та інші [7, с. 12]. З нею згоден і О. Барановський, який, окрім зазначених, додає такі фактори: погіршення якості банківських активів; зниження довіри з боку вкладників,

зниження ліквідності; скорочення ресурсної бази банків; зростання процентних ставок; збільшення обсягів неповернутих валютних кредитів; складнощі із залученням нових інвестицій, зниженням кредитних рейтингів тощо [1, с. 83-84].

Варто відзначити, що з переліком цих факторів важко не погодитися, однак класифікувати їх та виокремити в окремі групи не завадило б.

У свою чергу, Н. Шелудько, хоча і не заперечує той факт, що загальноекономічна ситуація у державі, стан фінансового ринку, стратегія банку, кваліфікація кадрів та інші фактори визначають і впливають на фінансову стійкість банку, проте наголошує на тому, що, у масових банкрутствах вирішальна роль належить саме внутрішнім чинникам. Серед головних визначальних факторів науковець виділяє такі: достатність капіталу, ресурсна та організаційно-функціональна стійкість [12, с. 23].

Серед класифікацій факторів, що впливають на стійкість комерційного банку, варто виділити ще класифікації В. Новікової та Г. Фетисова. До речі, В. Новікова розглядає фактори формування надійності банку. Виокремлюючи зовнішні фактори, автор на перше місце ставить саме економічні чинники, що, на наш погляд, є досить однобічним. До зовнішніх факторів науковець відносить загальноекономічні умови діяльності банку, того середовища, в якому він функціонує, а саме: державно-правовий механізм, дієвість законодавчої бази та рівень її розвитку, ступінь правової та нормативної забезпеченості банківської діяльності, що встановлює обмеження і заборони [9, с. 15-16].

Наголошує на неповноті переліку і Г. Фетисов, який, у свою чергу, до зовнішніх факторів додає ще й характеристику стабільності політичної ситуації, що включає в себе ідеологічні орієнтації суспільства, зміни партій та їх списків та ін. [11, с. 22]. Крім того, автор розширює визначені В. Новіковою економічні фактори, додаючи такі показники, як: темпи економічного зростання, величина ВВП, розмір державного внутрішнього і зовнішнього боргу, частка державного сектора в економіці, курси валют тощо. Окремо наголошує і на важливості таких факторів, як ступінь розвиненості грошового ринку, ступінь розвиненості банківської зовнішньої інфраструктури (наявність інформаційного, кадрового, наукового забезпечення та ін.).

До внутрішніх факторів надійності В. Новікова відносить кількісний та якісний потенціал банку, склад його клієнтів, якість внутрішнього механізму організації банку, професіоналізм і відповідальність людей, що призводять його в рух [9, с. 16]. У свою чергу, Г. Фетисов внутрішні фактори стійкості поділяє на три самостійні групи:

1) організаційні чинники: стан банківського менеджменту; здатність до інновацій, змін, перебудови; внутрішню структуру управління банками;

2) технологічні чинники: орієнтація на розвиток сучасних банківських технологій і потреби ринку в нових банківських продуктах;

3) економічні чинники: достатність капіталу, якість активів і пасивів, дохідність і ліквідність [11, с. 23-30].

З урахуванням проведеного аналізу наукових доробків і, виходячи з комплексного підходу до аналізу зовнішніх і внутрішніх факторів, що визначають стійкість комерційного банку, можна впевнено сказати, що будь-яка із вищенаведених класифікацій має право на існування і заслуговує на увагу. У результаті проведеного дослідження та зроблених висновків пропонуємо власну класифікацію факторів формування стійкості банку в умовах фінансової глобалізації, яка представлена на рисунку 1.

Як видно з рисунка 1, нами, як і в більшості попередніх класифікацій, також було виділено дві основні групи факторів формування стійкості за способом їх виникнення: зовнішні та внутрішні. Причому зовнішні фактори, на нашу думку, є більш визначальними у діяльності банку – це те, з чим менеджмент має боротися чи вдало використовувати для максимізації прибутку та знаходження рівноваги між ризиками та дохідністю свого функціонування. Хочуть банки чи ні, однак зовнішні чинники завжди були, є і будуть, а які наслідки вже вони будуть мати для банку буде залежати від продуманої стратегії та здатності вчасно адаптуватися до змін навколишнього середовища та інших гравців на ринку.

Необхідно зазначити, що усі фактори формування стійкості (як внутрішні, так і зовнішні) є взаємозалежними: та чи інша дія одного фактора може призвести до позитивного чи негативного впливу іншого і навпаки. Це необхідно враховувати і вдало використовувати у своїй політиці та стратегії діяльності.

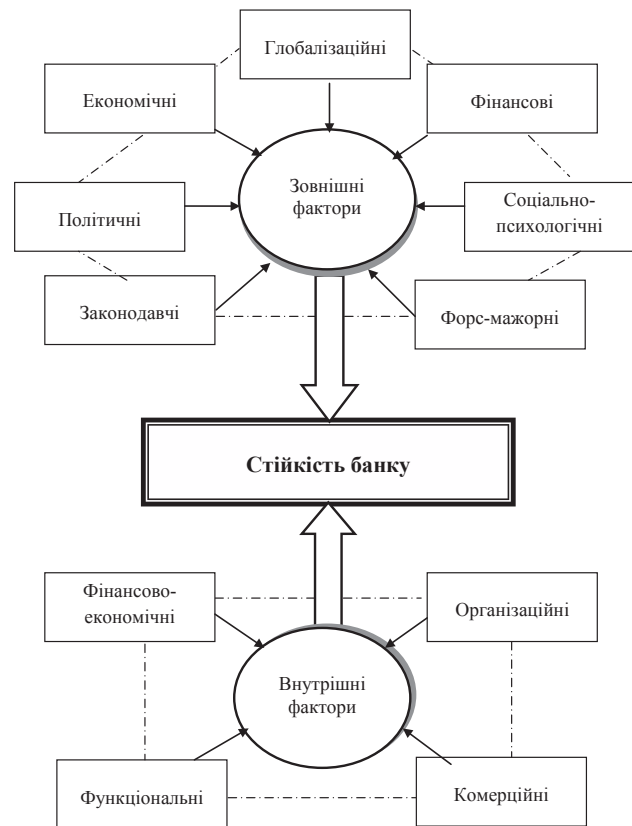

Рис. 1. Фактори, що впливають на стійкість банківської установи

[авторська розробка]

Аналізуючи зовнішні фактори, що впливають на стійкість банківської установи, варто почати з найбільш впливових із них – економічних. У більшості з розглянутих класифікацій ці фактори, так чи інакше, присутні. Дійсно, саме ці чинники визначають стан економіки, стан та рівень інтегрованості економічних відносин всіх суб'єктів ринку, в тому числі і банківських установ. У цілому серед показників, що характеризують економічну ситуацію, варто виділити: природно-ресурсний потенціал, розмір валового внутрішнього продукту, темпи економічного зростання, інвестиційний клімат, стан платіжного балансу та тенденції його розвитку та інші макроекономічні показники.

Не можна не погодитися з тим, що стабільна економічна база країни – основа стійкості банків, їх фундамент [10, с. 48]. Від рівня розвитку економіки та його циклічності напряму залежить стійкість банківського сектору. Дійсно, коли в економіці підйом, з'являються додаткові ресурси, а отже і додаткові можливості використання капіталу та нові шляхи отримання прибутків, а це, відповідно, позитивно впливає на банківські установи та їх стійкість.

Неабиякий вплив на стійкість банків має стан та розвиток фінансового ринку, тобто фінансові фактори, серед яких варто виділити такі: грошово-кредитна політика, рівень інфляції, розмір державного боргу, обсяги золотовалютних резервів, стан і тенденції розвитку фінансового ринку в цілому, і грошового, і фондового зокрема та ін. Ці чинники по-різному можуть впливати на стійкість банків, – якийсь фактор є більш впливовіший за інший чи навпаки (наприклад, рівень розвитку фінансового ринку має більший вплив на стійкість банківської установи, аніж розмір державного боргу), проте не враховувати їх не можна.

На стійкість банківських установ впливає і правове регулювання та контроль за банківською діяльністю – тобто законодавчі або регулюючі фактори. Від адекватності та актуальності прийнятих нормативних та законодавчих ініціатив, необхідності введення та вдалого застосування законодавчих норм залежить не тільки розвиток всього банківського ринку, а й стійкість і перспективи подальшого функціонування окремих банків як таких.

Не менш важливий вплив на стійкість банку мають політичні (наявність коаліції, обраний політичний курс, наявність адекватної активної опозиції, взаємодія всіх органів та гілок влади тощо) та соціально-психологічні фактори (настрої населення, довіра до банків, готовність користуватись послугами банків, наявність соціальних напружень чи потрясень тощо). Стабільність та рівновага на політичній арені є базою для соціально-економічного розвитку країни, що у свою чергу збільшує рівень довіри населення до комерційних банків та забезпечує його готовність користуватись банківськими послугами, а відтак – сприяє підвищенню стійкості банківських установ.

Не варто забувати і про форс-мажорні фактори формування стійкості банківських установ. На нашу думку, їх необхідно розділити на 2 групи: природні (ті, які виникають у зв'язку з погодними умовами) та соціально-політичні (введення різноманітних санкцій та обмежень, виникнення військових конфліктів та сутічок). На даний час ми всі є свідками того, як соціально-політичні форс-мажорні чинники неабияк впливають не лише на фінансовий ринок України та його суб'єктів, а й на всю економіку держави.

У зв'язку з широким поширенням глобалізаційних процесів та активною інтеграцією економіки у світовий простір є доцільним виокремлювати в окрему групу глобалізаційні чинники формування стійкості банку, що, на нашу думку, включають у себе: стан світової економіки та тенденції її розвитку, наявність світових економічних криз, фінансову залежність країни від промислово розвинутих країн; наявність іноземного капіталу на ринку, ступінь лібералізації фінансово-економічних відносин тощо. Глобалізаційні процеси неабияк впливають на стійкість як окремих банків, так і банківської системи в цілому, тому їх ігнорування, особливо в сучасних умовах, на нашу думку, є недопустимим.

Серед позитивних наслідків фінансової глобалізації варто виділити такі: відкритий доступ до

зовнішнього фінансування, диверсифікація ризиків та ресурсів, підвищені вимоги до професіонального розвитку персоналу та рівня впровадження і використання новітніх технологій. Серед загроз не варто забувати про: жорстку конкуренцію, що з поширенням глобалізації та появою на ринку нових гравців, буде виявляти слабкі сторони та ще більше посилювати вимоги до банківських установ; нерівномірний розподіл фінансових ресурсів, що буде відсіювати слабких учасників ринку; підвищення ймовірності появи нових і загострення вже існуючих фінансових криз, що, так чи інакше, несе за собою великі збитки для фінансового ринку та його учасників.

Незважаючи на важливість і значущість зовнішніх чинників, не варто нехтувати внутрішніми факторами, що впливають на стійкість банку, – це фактори, що безпосередньо залежать від менеджменту банківської установи, а також його діяльності на ринку. Внутрішні чинники виходять на перший план за умови відносної стабільності на міжнародних ринках, в економічній і соціально-політичній сферах всередині самої країни, і в разі нехтування чи недостатнього врахування можуть значно загострити позиції банку та послабити його стійкість.

Аналізуючи внутрішні фактори формування стійкості, в цілому підтримуємо підхід таких науковців, як С. Добринь та І. Убілава, котрі співвідносять цю групу чинників з відповідними видами стійкості банківської установи [4, с. 94]. Серед внутрішніх факторів автори виділяють такі підгрупи: комерційні, організаційні, кадрові, технологічні, фінансові, інформаційні та ризикові.

Варто відзначити, що за класифікацією науковців підгрупа ризикових факторів є і у складі зовнішніх чинників [4, с. 93-94]. Проте, на наш погляд, виокремлювати в окрему підгрупу як ендегенних, так і екзогенних факторів ризикові чинники є не досить коректним, оскільки ризики, що виникають в банківській діяльності, є, скоріше, наслідком дії тих чи інших факторів або їх неналежного врахування чи нехтування ними, тому, вважаємо, що ставити їх в один ряд з іншими підгрупами є не зовсім правильним та логічним.

З нашої точки зору, внутрішні фактори, що впливають на стійкість банку, доцільно розглядати та досліджувати за такими підгрупами:

- функціональні;
- організаційні;
- комерційні;
- фінансово-економічні.

Кожна із зазначених груп відповідає окремій структурній складовій стійкості комерційного банку і визначається показниками, які притаманні і характерні саме цій складовій. Єдине, що фактори, які стосуються фінансової та капітальної складових загальної стійкості банку, в даному випадку ми об'єднали в одну групу – фінансово-економічних факторів, оскільки вони в тій чи іншій мірі передбачають дослідження таких взаємопов'язаних між собою інтегральних фінансово-економічних характеристик та показників, як якість активів та пасивів, обсяги та структура власного капіталу, обсяги прибутку, достатність ліквідності тощо.

Варто зазначити, що виокремлення в окремі підгрупи таких внутрішніх чинників, як функціональні, організаційні та комерційні пов'язане ще й з постійно зростаючою важливістю та значимістю якісних характеристик діяльності банків (рівень менеджменту та персоналу, стратегія діяльності, перелік та якість послуг, взаємодія з іншими суб'єктами на

ринку та ін.). Враховуючи всепоглинаючі процеси глобалізації та стрімкий характер розвитку світового фінансового ринку, все більше уваги привертається саме до тих факторів, які неможливо виявити за допомогою звітності та виміряти кількісними показниками (які, до речі, можна викривити і, тим самим, надати недостовірну або недостатньо коректну інформацію про результати діяльності банків).

На наш погляд, вдала класифікація факторів, що формують і впливають на стійкість комерційного банку, може забезпечити більш повний та всебічний аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування банку в теперішньому часі та на майбутнє, а також дасть змогу адекватно і, головне, вчасно реагувати на можливі загрози і використовувати наявні переваги. Більш того, ретельний підхід до класифікації факторів дає змогу покращити підходи до оцінки стійкості банку.

Висновки з проведеного дослідження. Розглянуті в роботі різноманітні класифікації факторів, що впливають на стійкість банку, підтверджують наявність різносторонніх думок та підходів до визначення основних чинників, що визначають та у процесі коригують банківську діяльність. Варто зазначити, що приведені фактори можуть відрізнитись та мати різний вплив залежно від самого банку, його діяльності, організаційної структури, стратегії та інших індивідуальних особливостей. Та більшість своїх класифікацій автори зводять до необхідності врахування як внутрішніх, так і зовнішніх чинників, що можуть мати різні наслідки для банківських установ, – не варто нехтувати ними, особливо в умовах економічної нестабільності чи в умовах поширення глобалізаційних процесів.

При цьому не можна не зазначити, що оцінку стійкості банку та вибір найбільш ефективних шляхів її забезпечення не варто робити, керуючись лише окремими факторами формування стійкості. Для більш повної картини необхідно врахувати якомога більше факторів, у тому числі в динаміці, та прослідкувати їх взаємозалежність та взаємозв'язок. Лише всебічний аналіз різних факторів формування

стійкості банку дасть найбільш повну, актуальну та правдиву інформацію про теперішній стан та можливі прогнози функціонування банку на майбутнє, саме тому це питання є вкрай важливим в сучасних кризових умовах і потребує подальших досліджень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Барановський О.І. Стійкість банківської системи України // *Фінанси України*. – 2007. – № 9. – С. 75-87.
2. Бобрик М.А. Совершенствование системы индикаторов финансовой устойчивости коммерческих банков: автореф. дис. ... к. э. н.: 08.00.10. – М., 2011.
3. Ганцева Л.А. Обеспечение финансовой устойчивости коммерческого банка: автореф. дис. ... к. э. н.: 08.00.10. – Екатеринбург, 2001. – 15 с.
4. Добринь С.В. Аналіз впливу факторів фінансової безпеки на фінансову стійкість банків / С.В. Добринь, І.Б. Убілава // *Вісник економіки транспорту і промисловості*. – 2010. – № 29. – С. 92-96.
5. Іващук О.О. Стійкість банківської системи як індикатор макроекономічної стабілізації / О.О. Іващук // *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Економіка*. – 2013. – Вип. 23. – С. 285-289.
6. Касютин А.Е. О понятиях надёжности и устойчивости коммерческого банка / А.Е. Касютин // *Фундаментальные исследования*. – 2005. – № 4. – С. 76-77.
7. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика: монографія / В.В. Коваленко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 228 с.
8. Мстоян К.В. Надійність банку: сутність, складові та фактори впливу [Електронний ресурс] // *Ефективна економіка*. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=1142>.
9. Новикова В.В. Методологические основы формирования рейтинга надёжности коммерческих банков: автореф. дис. ... к. э. н.: 08.00.10. – М., 1996. – 24 с.
10. Тарханова Е.А. Устойчивость коммерческих банков [Текст]: монография / Е.А. Тарханова. – Тюмень: Издательство «Вектор Бук», 2004. – 186 с.
11. Фетисов Г.Г. Устойчивость коммерческого банка и рейтинговые системы ее оценки: монография / Г.Г. Фетисов. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 168 с.
12. Шелудько Н.М. Управління фінансовою стійкістю комерційних банків: монографія / Н.М. Шелудько; Ін-т економіки НАН України. – К., 2002. – 228 с.